

ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
HUKUK FAKÜLTESİ
TİCARİ İŞLETME ve ŞİRKETLER HUKUKU
FİNAL SINAVI
2016/2017 Öğretim Yılı 02.06.2017

TALİMAT: *Sınav süresi 100 dk.'dır. Kanun/Mevzuat kullanılmaz. Cevaplar gerekçeli ve okunaklı* olmalı ve verilen boşluklara yazılmalıdır. *Soru kâğıtları cevap kâğıtlarıyla birlikte toplanacaktır.*
Başarılar dilerim. Prof. Dr. İsmail KAYAR

OLAY-1

2010 yılında kurulan, 500.000 TL sermayeli X Sağlık Hizmetleri Anonim Şirketi'nin, birbirine eşit hisseli 10 doktor ortağı bulunmaktadır. Esas sözleşmede şirketin işletme konusu *"sağlık kurumları işletmeciliği ve bununla ilişkili tüm iş ve işlemleri yapmak"* şeklinde belirtilmiştir. Şirket, kuruluş aşamasında gerek arsa alımı gerek hastane binası yaptırmak için sermayesinin 10 katı tutarında banka kredisi kullanmış olduğundan banka kredi borçlarını taksitler halinde ödemeye devam etmektedir. Şirket esas sözleşmesinde, payların nama yazılı olduğu, pay devrinin şirket yönetim kurulunun onayıyla yapılabileceği ve ancak uzman doktor olanlara pay devri yapılabileceğine dair hüküm bulunmaktadır. 30.03.2017 tarihinde yapılan ve ortaklardan D dışındaki tüm ortakların katıldığı genel kurul toplantısında ortaklardan A, B ve C üç yıl için ve oybirliğiyle yönetim kurulu üyeliğine seçilmişlerdir. A, B ve C aldıkları bir yönetim kurulu kararıyla C'nin ve şirket ortağı olmayan, ancak özel hastane işletmeciliğinde uzman M'nin çift imza ile şirketi temsil ve ilzam edecekleri, tüm yönetim ve temsil yetkilerinin bu ikisine devredilmesi kararlaştırmışlardır.

30.03.2017 tarihinde yapılan genel kurul toplantısına katılan E, şirketin yönetim kuruluna kuruluşundan beri aynı kişilerin seçilmesi gerekçesiyle yönetim kurulu seçimine dair genel kurul kararının iptali için dava açmayı planlamaktadır.

Ortaklardan F ise, şirketin kurulduğundan beri zarar etmiş ve hiç kar dağıtmamış olması sebebiyle şirketin feshi için dava açmayı düşünmektedir.

1. Anonim şirkette genel kurul kararlarının iptali davasını kimlerin açabileceğini sayınız ve E'nin bu davayı açıp açamayacağını tartışınız. 8p.

Anonim şirkette genel kurul kararlarının iptali davasını açabilecekler TTK m. 446 hükmünde sayılmıştır: a) Toplantıda hazır bulunup da karara olumsuz oy veren ve bu muhalefeti tutanağa geçiren, b) Toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın; çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri, c) Yönetim kurulu, d) Kararların yerine getirilmesi, kişisel sorumluluğuna sebep olacaksa yönetim kurulu üyelerinden her biri, iptal davası açabilir. İlgili karar oybirliği ile alındığından ve E de toplantıya katılıp olumlu oy verdiği için bu davayı açamaz.

2. D, yönetim kuruluna üye seçimine dair genel kurul kararının iptali için dava açabilir mi? Neden? 5p.

Genel kurul toplantısına katılmayan D iptal davası açamaz. İptal davası açmak için GK toplantısına katılmak, olumsuz oy kullanmak ve bunu tutanağa geçirmek şarttır. Ancak; toplantıya katılmayan D, TTK m. 446/1-b'deki vakıalardan birinin gerçekleştiğini ileri sürüyor ve bunu ispat edebiliyorsa (etki kuralı da gözetilmek koşuluyla) iptal davasının açılması olanaklı olur.

3. AŞ genel kurul kararlarının iptali sebeplerini sayınız ve olayda E veya D'nin genel kurul kararının iptali davası açabileceği varsayımında mahkemenin hangi sebeplerle iptal kararı verebileceğini açıklayınız. 8p.

GK kararlarının iptali sebepleri, TTK m. 445'e göre kanuna aykırılık, esas sözleşmeye aykırılık ve dürüstlük kuralına aykırılıktır.

E'nin iddiası şirketin kuruluşundan beri aynı kişilerin yönetim kuruluna üye olarak seçilmesiydi. Esas sözleşmede, aynı kişinin en fazla bir kez yönetim kurulu üyeliği yapabileceği yazılı olursa esas sözleşmeye aykırılık ya da duruma göre, sürekli aynı kişilerin seçilmesi dürüstlük kuralına aykırılık olarak değerlendirilebilir. Seçilen bir üyenin tekrar YK üyesi seçilmesinde Kanun bakımından bir hukuka aykırılık bulunmamaktadır. TTK.m.362/1'e göre, esas sözleşmede aksine hüküm yoksa, aynı kişi yeniden seçilebilir.

D'nin katılmadığı GK toplantısına alınan kararları iptal ettirmesi dava hakkı olmadığından mümkün değildir; ancak; TTK m. 446/1-b'deki olasılıklardan biri gerçekleşirse iptal davası açılabilir.

4. Söz konusu iptal davası için yetkili ve görevli mahkemeyi, dava açma süresini ve bu sürenin hukuki niteliğini açıklayınız? 5p.

İptal davası için görevli ve yetkili mahkeme, şirket merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesidir. İptal davası, GK kararı tarihinden itibaren 3 ay içerisinde açılmalıdır. Süre hak düşürücü süredir. (Zamanaşımı ya da düzenleyici süre cevapları yanlış olarak değerlendirilecektir).

5. Yönetim kurulunun yönetim ve temsil yetkilerini C ve D'ye devretmesi için, yönetim kurulu kararı alınması yeterli midir? Yetki devrinin usulüne uygun yapıldığı varsayımında C ve M'nin hukuki statüsü nedir? Açıklayınız. 10 p.

Yönetim yetkisinin devredilmesi için tek başına yönetim kurulu kararı yetmez. Yönetim kurulu esas sözleşmeye konulacak bir hükümlerle, düzenleyeceği bir iç yönergeye göre, yönetimi, kısmen veya tamamen bir veya birkaç yönetim kurulu üyesine veya üçüncü kişiye devretmeye yetkili kılınabilir. Bu iç yönerge şirketin yönetimini düzenler; bunun için gerekli olan görevleri, tanımlar, yerlerini gösterir, özellikle kimin kime bağlı ve bilgi sunmakla yükümlü olduğunu belirler. Yönetim kurulu, istem üzerine pay sahiplerini ve korunmaya değer menfaatlerini ikna edici bir biçimde ortaya koyan alacaklıları, bu iç yönerge hakkında, yazılı olarak bilgilendirir.

Temsil yetkisi için: Yönetim kurulu, temsil yetkisini bir veya daha fazla murahhas üyeye veya müdür olarak üçüncü kişilere devredebilir. En az bir yönetim kurulu üyesinin temsil yetkisini haiz olması şarttır.

Hukukî statü: C > Murahhas üye, M > Murahhas müdür.

6. Yönetim kurulunun, yönetim ve temsil yetkisini usulüne uygun şekilde devrettiği varsayımında C ve M'nin yapacağı işlemlerden dolayı yönetim kurulu üyeleri A ve B'nin herhangi bir sorumluluğu var mıdır? Açıklayınız. 5p.

TTK m. 553 hükmüne göre; Kanundan veya esas sözleşmeden doğan bir görevi veya yetkiyi, kanuna dayanarak, başkasına devreden organlar veya kişiler, bu görev ve yetkileri devralan kişilerin seçiminde makul derecede özen göstermediklerinin ispat edilmesi hâli hariç, bu kişilerin fiil ve kararlarından sorumlu olmazlar. Hiç kimse kontrolü dışında kalan, kanuna veya esas sözleşmeye aykırılıklar veya yolsuzluklar sebebiyle sorumlu tutulamaz; bu sorumlu olmama durumu gözetim ve özen yükümü gerekçe gösterilerek geçersiz kılınmaz.

A ve B seçimde gerekli özeni göstermişlerse sorumlulukları yoktur.

7. Şirket ortağı ve yönetim kurulu üyesi olmayan M'nin şirkete zarar veren işlemlerden dolayı hukuki sorumluluğu var mıdır? Varsa bu davayı kim veya kimler açabilir? 8p.

Kurucular, yönetim kurulu üyeleri, yöneticiler ve tasfiye memurları, kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal ettikleri takdirde, hem şirkete hem pay sahiplerine hem de şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarardan sorumludurlar. M de yönetici sıfatını taşıdığından bu anlamda sorumludur.

Şirketin uğradığı zararın tazminini, şirket ve her bir pay sahibi isteyebilir. Pay sahipleri tazminatın ancak şirkete ödenmesini isteyebilirler. Zarara uğrayan şirketin iflası hâlinde, tazminatın şirkete ödenmesini isteme hakkını şirket alacaklıları da haizdir.

8. X Sağlık hizmetleri AŞ'nin bir alışveriş merkezi ve lüks konutlar yapmak için bir arsa satın alması halinde, işletme konusu dışında yapılan bu arsa alım işlemi şirketi bağlar mı? Bağlamaz mı? Neden? 10p.

Bu işlem şirketi bağlar: Temsile yetkili olanların, üçüncü kişilerle, işletme konusu dışında yaptığı işlemler de şirketi bağlar; meğerki, üçüncü kişinin, işlemin işletme konusu dışında bulunduğunu bildiği veya durumun gereğinden, bilebilecek durumda bulunduğu ispat edilsin.

Şirket esas sözleşmesinin ilan edilmiş olması, bu hususun ispatı açısından, tek başına yeterli delil değildir.

9. X Sağlık hizmetleri AŞ'nin esas sözleşmesinde yer alan, şirket paylarının yönetim kurulunun onayıyla ve yalnızca uzman doktorlara yapılabileceğine dair hüküm geçerli midir? Esas sözleşmede böyle bir sınırlama olmasaydı dahi yönetim kurulu pay devrine onay vermeyi reddedebilir miydi? 10p.

X şirketinin payları nama yazılıdır. Bir devir sınırlaması söz konusu olduğuna göre bağlam mevzuu gündeme gelir. Olaydaki gibi bir sınırlama iradi devir sınırlaması demektir. Esas sözleşme, nama yazılı payların ancak şirketin onayıyla devredilebileceğini öngörebilir. Şirket, esas sözleşmede öngörülmüş önemli bir sebebi ileri sürerek veya devredene, paylarını, başvurma anındaki gerçek değeriyle, kendi veya diğer pay sahipleri ya da üçüncü kişiler hesabına almayı önererek, onay istemini reddedebilir. Pay sahipleri çevresinin bileşimine ilişkin esas sözleşme hükümleri, şirketin işletme konusu veya işletmenin ekonomik bağımsızlığı yönünden onayın reddini haklı gösteriyorsa, önemli sebep oluşturur (Devrin sadece uzman doktorlara yapılabilmesi bu anlamda pay sahipleri çevresinin bileşimini korumaya yönelik bir sınırlamadır).

Böyle bir sınırlama olmasaydı YK'nın devre onay vermemesi kanunî bağlam çerçevesinde olabilirdi: Bedeli tamamen ödenmemiş nama yazılı paylar, ancak şirketin onayı ile devrolunabilir; meğerki, devir, miras, mirasın paylaşımı, eşler arasındaki mal rejimi hükümleri veya cebrî icra yoluyla gerçekleşsin. Şirket, sadece, devralanın ödeme yeterliliği şüpheli ise ve şirketçe istenen teminat verilmemişse onay vermeyi reddedebilir.

10. F şirketin feshini isteyebilir mi? Bu davanın hangi mahkemede açılacağı, mahkemenin fesih kararı verip veremeyeceği ve fesih dışında başka bir karar verip veremeyeceği hakkında bilgi veriniz. 10p.

TTK m. 531'e göre F, pay oranı da göz önüne alınırsa şirketin feshini isteyebilir: "*Haklı sebeplerin varlığında, sermayenin en az onda birini ve halka açık şirketlerde yirmide birini temsil eden payların sahipleri, ...*"

Aynı maddeye göre dava; "*şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde*" açılır.

Yine aynı hükme göre; mahkeme "*fesih yerine, davacı pay sahiplerine, paylarının karar tarihine en yakın tarihteki gerçek değerlerinin ödenip davacı pay sahiplerinin şirketten çıkarılmalarına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme karar verebilir.*"

KLASİK SORULAR

11. Acente ile müvekkili arasında yapılacak rekabet yasağı anlaşmasının şartları nelerdir? 5p.

- 1- Sınırlandırma sözleşmenin sona ermesinden sonrası için yapılacak
- 2- Sözleşme yazılı olacak
- 3- Anlaşma hükümlerini içeren ve müvekkil tarafından imzalanmış bulunan bir belgenin acenteye verilmesi gerekir
- 4- Anlaşma en çok, ilişkinin bitiminden itibaren iki yıllık süre için yapılabilir
- 5- Müvekkilin, rekabet sınırlaması dolayısıyla, acenteye uygun bir tazminat ödemesi şarttır
- 6- Anlaşma yalnızca acenteye bırakılmış olan bölgeye veya müşteri çevresine ve kurulmasına aracılık ettiği sözleşmelerin taalluk ettiği konulara ilişkin olabilir

12. Ticaret siciline güvenerek bir hak kazanılabilir mi? Tapu sicili ile karşılaştırarak açıklayınız: 5p.

Tapu sicili söz konusu olduğunda sicile itimat prensibi geçerlidir. Yani, tapu sicilindeki bir kayda iyiniyetle istinat eden kişinin iktisabı korunur. Ticaret sicili söz konusu olduğunda bu ilke geçerli değildir. Ticaret siciline tescil edilen hususlar aynı zamanda ilan olunur ve ilan ile müseccel olgu arasında farklılık olması halinde ilana güvenerek bir hukukî işlem yapan kişinin iyiniyeti korunur. TTK m. 37 hükmüne göre; tescil kaydı ile ilan edilen durum arasında aykırılık bulunması hâlinde, tescil edilmiş olan gerçek durumu bildikleri ispat edilmediği sürece, üçüncü kişilerin ilan edilen duruma güvenleri korunur.

13. Limited şirket genel kurulunun toplantı ve karar yetersayılarını açıklayınız. 6 p.

Olağan karar alma: Toplantı nisabı yoktur. Kanun veya şirket sözleşmesinde aksi öngörülmediği takdirde, seçim kararları dâhil, tüm genel kurul kararları, toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu ile alınır.

Önemli işler (TTK m. 621): Temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması hâlinde alınabilir.

Kanunda belli kararların alınabilmesi için ağırlaştırılmış nisap aranıyorsa, bu nisabı daha da ağırlaştıracak şirket sözleşmesi hükümleri, ancak şirket sözleşmesinde öngörülecek çoğunlukla kabul edilebilir.

Bir ortağın şirketten çıkarılma sebeplerinin sonradan şirket sözleşmesine konulabilmesine dair sözleşme değişikliği, şirket sermayesini temsil eden tüm ortakların genel kurul toplantısında oy birliği ile karar almasıyla mümkündür.

14. Anonim şirkette “çağrısız genel kurul” ne demektir? Yapılması ve alınacak kararların geçerli olması için gerekli şartları sayıp açıklayınız. 6p.

- 1- Bütün payların sahipleri veya temsilcileri bir arada olacak
- 2- GK toplantısının çağrılı olması yönünde, hiçbir pay sahibinden itiraz gelmeyecek
- 3- Toplantı nisabı toplantı boyunca korunacak
- 4- Kararların geçerliliği için de bu nisap (%100) toplantı boyunca korunmalıdır; bir üyenin toplantıyı terk etmesinin ardından alınacak kararlar geçersiz olacaktır. Bu ana kadar alınan kararlar geçerlidir.
- 5- Çağrı usulü haricinde normal GK toplantıları ile usul, karar yetersayıları vd. açılardan bir fark yoktur. (Özellikle, karar nisabını %100 olarak veren cevaplar, bu açıdan yanlış olarak değerlendirilecektir)